

ELŐFIZETESI ÁR.

Helyben házhöz hordva és vidékre postai megküldéssel:
 Egész évre . . . . 4 frt — kr.
 Félévre . . . . . 2 frt — kr.
 Negyedévre . . . . 1 frt — kr.
 Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hirdetéseknek 100 szóig 1 frtért közölhetnek.

Kincstári bélyegdíj minden hirdetésért 30 kr.

Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedése S.-a.-Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplénvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG

ÉS

KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s az előfizetési pénzek, hirdetési kéziratok s díjak és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők:

Sárospatak. Kovács-utca 175. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bérmenetlen leveleket nem fogadunk el.

Nyiltér minden sora 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

REZ LASZLÓ.

Kereskedelmi és iparkamara.

Egy időszakban — ha jól emlékszem 1890—91-ben — szükségem volt arra, hogy a kereskedelmi és iparkamara tagjainak névsorát megtekintsem.

Nagy utánjárással kaptam egy lajstromot S.-a. Ujhelyben, amely azonban igen meglepett, mert az minden volt a világon, csak nem ama névsor, ami kellett!

Ezen névsorban a nevek elferdítve voltak bevezetve, és olyanok, akik évekkor azelőtt elhaltak vagy elköltöztek, még mindég szerepeltek, törölve nem lettek; azok pedig, akik tényleg ipart vagy kereskedelmet folytattak, kimaradtak.

Megállapítottam, hogy a kassai kereskedelmi és iparkamarának mindenre van gondja, csak arra nem, hogy a kamarai tagok névsora évről-évre rendszeres vezetessék.

De ezen hiányos nyilvántartásból megállapítottam egyebet is, ami a zemplénmegyei kereskedők és iparosok érdekeit igen sérti, nevezetesen:

hogy Zemplénmegye egymaga majdnem annyi kamarai díjt fizet, mint a többi a kassai kereskedelmi és iparkamara alá tartozó megye.

A zemplénmegyei kereskedők és iparosok nagy indolentiáival vannak saját dolgaik iránt. Mert kérdem, érdeklődnek-e

a kamarai viszonyok iránt? Utanna néznek-e csak egyszer is, hogy ott kellően legyen képviselve? A kamarai küldöttek választásánál tesznek-e valamit? Vigyáznak-e arra, hogy olyan egyének választassanak be, a kik a gyűléseken részt vesznek? — határozottan mondhatom, hogy nem!

Választásoknál fogdosni kell a szavazókat és csak ott van egy kevés érdeklődés, ahol egyik-másik kereskedő vagy iparos a kamarai tagság jogán a vármegye bizottságába akar bejutni.

Nagy hátrány az a közömbösség, amit e megye érdekelteje tanusítanak, mert nem tudják, hogy ott fent Kassán mik történnek, nem tudják, hogy a jutalmak, iparképzési segélyek, hogy osztatnak ki, és ami legfontosabb, nem tudják, hogy ama nagy teher, amit évenként viselnek, alkalmas arra, hogy Zemplénmegye egy külön kamarára felállítását kereshetesse.

Sajnátságos, de úgy van, hogy e megyében minden kérdés csak akkor talál partolásra, ha e tekintetben az utasítás felsőbb helyről jön.

Ha fátylas zenét kell rendezni avégből, hogy valamelyik nagyságnak bizonyítványa legyen odafent a népszerűségről. Készek a kereskedők és iparosok egy nap alatt orszagra szóló tüntetést rendezni. Ha választani kell olyat, akit a hatalmasok saját érdekek előmozdítására kijelölnek, gondolkodás nélkül megy a keresedő és iparos osztály szavazni, ott

pedig, ahol saját érdekéről és képesítéséről van szó, közönyösen marad.

Ugyan kérem a vármegye vagy annak közigazgatási bizottságába hány kereskedő vagy iparos foglal választás útján helyet? hányszor történik felszólalás ez osztály érdekében?

De hogy a legfontosabbra térjek át, az adókievetési bizottságokba hány tag működik? Tapasztalás! ol mondhatom, egyses, vagy alig egy néhányan, azok is felsőbb protekció útján.

Helyeslik ezt önök, kamarai tag urak? meg vannak önök ebbe nyugodva? nem hiszem. hogy igen, mert ma már az utolsó osztály is helyet követel magának a közügyekben, annál inkább követelhetik önök, a kik között elég sokan vannak annyira műveltek, mint azok, a kik a közigazgatási vagy adókievetési bizottságokban díszelgnek.

S mi annak az oka, hogy önök nagyságukat és befolyásukat nem érvényesíthetik? az, hogy nem tömörülnek, nem néznek dolgaik után úgy, a hogy kell! és a mi érdekeikre egyrészt emelő eszköz, egy külön kamarára felállítását nem követelik.

Vegyenek önök fáradságot magoknak, szerezzenek be a zemplénmegyei kamarai tagok névsorát, állítsák össze hányan vannak, mennyivel járúlnak a kassai kamara fentartásában, és mikor mind ez meg van, tartsanak egy nagy gyűlést, válasszanak ott a közügyek és kamarai dolgok iránt

TÁRCZA.

László főherczeg.

1875 július 16—1895 aug. 6.

— A „Sátoralja” eredeti tárczája. —

Már egy hete aluszsa a halál álmát a legmagyarabb főherczegnek legmagyarabb fia: László főherczeg. Örökre lecsukódott szemmel, nemán pihen nemzetünk büszke menyecskéje, aki-ben folytatásat láttuk a nagy palatinus nemes hagyományának: megerősödését annak a kapocsnak, mely bennünket szeretett királyunkhoz fűz.

Gyászol a nemzet.

Szörnyű csapás remegtette meg szívét millió népnek Zokogva sir ezernyi ezer az imádatig szeretett főherczeggel, a legvesztesebb apával együtt, mert nincs már az élők között, kire egy királyi család, egy egész nemzet oly édes reménységgel tekintett.

Oh pedig! mily korán szűnt meg László főherczeg az élők tagja lenni! 1875 július 16-án született Alcsúthozon, mint József főherczegnek és nejének Klótidá szász kőbányagóthai herczegnőnek ötödik gyermeke. Most július 16-án múlt tehát még csak 20 éves.

Fáj az emberi szív akkor is, ha egy nemes lelket egy hosszú élet után kell elveszteni: de leírhatatlan a fájdalom, ha nemes lelektől millió nép magasztos dolgokait boldogítón remél — es reményében eszalatkozni kénytelen; sőt azt kell látnia, hogy az élet világa akkor alszik ki, mikor még csak kezd égni az teljes erejével.

Mi a 20 első év az ember életében?! Tündér álom, játszó öröm, erőgyűjtés a nemes, nagy munkáért!

S e hűsz év végén hálai meg — olyan, mint a virágnak bimbó nyíláskor hálai le.

És oh a magyar nemzet nagy fájáról a legszébb, a legbecesebb virág nyílas közben hullt le. Magyar föld e fanak talaja; magyar földből szitta e szép, e becses nyíló virág is lelke találékát.

Itt született magyar földön: itt játszotta gyermek játékeit; itt végezte gimnaziumi tanulmányait; itt szotte egy fenyves jövőről magasztos terveit, edes ábrándjait, magyar érzelmeik voltak tanárai; itt szerette meg hadi tudományát; itt teljesítette edes örömmel az egész hadsereg büszkeségére és dícsérvésé mellett katonai szolgálatát.

Magyar volt szívével, lelekkel. Sőt büszkeséggel vállotta magát magyarnak. Hogyne fajna hat a magyar szíve, ha egy ily főherczegnek kellett elvesztenie?!

Merengj, merengj bátorosan magyar nemzet, hív koronádnak ismét a legszébb, legbecesebb

gyöngye esetét ki Hisz' nincs már többé itt, közötted — Ó, a legszebb katona, a legmagyarabb ifjú főherczeg!

A kezdődő ősz bánatosan hullatja sargútt leveleit. Ugy hozzá illik ez fájó lelkünkhez...

De hogy milyen a mi szívünk világa, minek is keressük mi ennek rajzához a szavakat? A magyar költő (Ábrányi Emil) szíve mélyéből fakadt s a magyar szívéhez szóló költeményben oly fenségesen kifejezte azt. Minden sora gyöngy, mert igaz érzelmet fejez ki. Hadd álljon hát itt, fejezzé ki a mi érzelmiünket is.

Temetik a rózsát!

— 1895 szeptember 13. —

Temetik a rózsát! Gyöngye piros vere

Kivirult hajnalra, elszápadt estére.

Hogya: siba teszünk, legszebb rózsaszalunk.

Több viragos tavasz, vajjon lesz-e nálunk?

Ezt a kedves rózsát, de nagyon szeretjük!

Megszelidült véget mosolyaink vetjük.

Jaj, de mégis volt egy! Az jobban szerette:

A hatalmas Isten, ki magához vette!

Temesd el a rózsát, Magyarország népe,

De ne busz kriptába — szived közébe!

Meglátod, kibújik még a letror, a drága,

Mint a magyar nemzet nyíló boldogsága!

Oh, vajha a költő édes sejtelve valóságga válnék és az elveszett kedves főherczeg szel-leme itt e földön fenmaradna!

lelkessülő nagy bizottságot, a kiknek hivatala legyen oda törekedni, hogy Zemplénmegyében egy kereskedelmi és ipar kamara felállítása a kereskedelmi miniszter által engedélyeztessék.

De úgy legyen!!

—ly.

Készülünk a millenniumra!

Szerencs, 1895. szeptember 14.

E lap 33 számában jóleső örömmel olvastam, hogy megyénk fővárosa mielőlt áldozatokhoz a millennium alkalmára a város fejlődésének, haladásának oltárára: valóban méltó arra, hogy példányképpel szolgáljon megyénk városai előtt, hogy az utókor hálaosan emlékezzék meg a város jelenlegi nemesen gondolkozó és áldozatkész képviselőtestületéről.

Ezen körülmény indított arra, hogy megyénk egyik legnagyobb városának készülődését mutassam be a t. közönség előtt hátha akad valaki, az intézők felé, a kiknek még volna elég szava és tekintélye beleszólni a dologba, hogy ne találjon a jövő év minket ezen szegényletes állapotban; az idő pedig még elég volna arra, hogy ezen irányban is készüljün városunkban valami.

Azon kezdem el, a mi legnagyobb mulasztás, a mi ha tényleg tésztát ölt, hivatal lett volna városunk tésztó férfait is felrázni szenderegcsükből.

Zemplénvármegyénk egy fellelkészült közgyűlésében elhatározta, hogy a honfoglalás emlékét átként fogja megörökíteni, ha már az országgyűlés mellett, hogy Szerencsen Árpád vezér emlékére egy emlékoszlopot állíttat, e célra, meg egyéb millenniumi emlékek, festmények költségeire a megyében 1/2 % -os pótdójt vették ki. De a dolog, sajnos, ennyiben maradt! Az adószedők mondhatják meg, vajon szodik-e már ezen pótdójt, mert a szerencsiek csak azt tudják, hogy az emlékoszlop építését a sem kezdték még meg. Hol itt a mulasztás? Kik a késedekem okai? Mikor kezdik már meg? Ezen kérdések önként tolnak Szerencsen minden ember lelkére. A jövő tavasz igen kevés lesz egy ilyen monumentális szobor felállítására, mikor az országos költségen emelendő szobrokat a folyó év tavaszától már készítik.

Bizonny itt volna már az ideje, hogy lássunk egy kis derengő világságoságot vármegyénk sötét kormányzásának éjszakájában, nehogy a jövő év, a magyar nemzet dicőségének ünnepe, megyénk csúf szegényünnepe legyen. Azt nem merjük elképzelni, hogy megyénk ezen lelkes határozata, — mint emléklap — papíron maradjon, sőt még ez ősz folyamán annyira elő lehetne az emlékoszlop alapozását készíteni, hogy a tavasz kinyílásával befejezése könnyen eszközölhető volna.

Ha városunk előjárósága látott volna e tárgyban valami mozgalmat, szegényében elpirulva, maga is megmozdult volna valamely irányban a cselekvés terén; de így majd elmondandó lesznek, hogy miképen is készülünk mi a dicső millenniumra, Szerencs, a honnan küldő Árpád dicső hadát szét az ország elfoglalására.

Az iskolák a művelődés, haladás legbiztosabb hőmérői. Városunkban minden felekezethez van iskolája, melyek azonban a reformátusokén kívül a legsiralmasabb állapotban vannak. A r. katolikus iskolájában volna 200 tanköteles közül, de csak annyian járhatnak iskolába, kik rozszant tantermiükben ülferhetnek megjegyezvén, hogy illájának. Bekésnek évek óta nincs iskolája. Városunk lakosságának a gyár óta történt emelkedése folytán igényei is emelkedtek, de a lakosság kétszeres volta nem emelte az iskolák szaporodását, pedig a szegény népek gazdagsága gyermekekben nagy. A kik iskolák hiányában minden műveltség nélkül nőnek föl.

Ez év folyamán megindult városunkban egy nemes mozgalom, melynek az volt a célja, hogy ha a millenniumi emlékből városunkba, mint történelmileg is fontos helyre nem jutott: ha az állam ezukor-adó utján egy milliónál nagyobb összeget nyer a ezukorgyártól: ha lakosai, hitfelekezetei oly szegények, hogy iskolákat emelni nem képesek, de alig bírják a megvelőket is föntartani: az állam emelne örök dicső emléket a magyar nemzeti állam magának a nemzetnek Szerencsen, ha felekezeti iskoláit állásította, egy hatalmas, erős kulturális intézetet állította föl a millenniumra megszavazott 400 iskola közül Szerencs városában. De a terv ott dől meg, színtén megvalva, hogy az állam képviselője a város előjáróságát bízta meg a

felekezettel való tárgyalással. A felekezettek ismervé városunk anyagi szegénységét a várossal, mint jávendő iskolafentartóval szóba sem álltak, nem engedték, hogy a város iskolágyeibe avatkozzák, mert tudták, hogy föle nem nyerhetnek semmit, míg az állam hivatalos képviselőjével szomban szivesen léptek volna tárgyalásba, kinek különben, minden perczben joga volna iskoláinkat mind bezártni, olyan állapotban vannak. Persze azóta, ez év folyamán az állami iskolákat a községek elkapkodván, hoppn maradtunk. A r. katolikus templom vezérlely megrepedései folytán ez év tavaszán bezártnván hatóságilag, az iskola ezolgal templomul: de hát iskola hol lézzen annyi gyermek részére.

Az ev. raf. templom, melyben Rákóczy Zsigmond erdélyi fejedelem hamvai pihennek, mint történelmi műemlék ismeretes. E tavaszszal a műemlékek országos bizottságához beadott körvény folytán megvizsgáltatván e bizottság nagylelkűsége s ajánlata folytán az állampénztárból annak ezreke menő kijavítására, azaz egy egész szóz forint utalványoztatott. Mint halljuk, az egyház e bizottságnak fogja e tekintélyes összeget felajánlani, fogadjja el és javíttassa ki belőle. E történelmi hírű templom is méltólag fogja képviselni a millenniumon a hálátlan utókor.

Az óvoda felállítására ellen a város évek óta addig herceze-lurezskodott, hogy ma is egy gyarló közsegély segélyezteté magán-óvoda.

Városunk utzéai a növeket sem érdemlik. Seprőt, ha csak el nem ejtették, sohasem látnak. Egyedül a heti piacot szokták egy nyarón pázaron, a cigányokkal kisépörtni, kik különben késő ősztl kora tavaszig kéuszorított — nem önkénytes — lapgyújtogatók is; mert egész nyarón át, a legpóztébb éjszakákon át a lámpák minék is égnének. — De ha égnének, akkor bizonyára szegényelnek magukat városunk magyar, német, cseh morva lakosai, hogy éjjeleken át hasonló nyelvt. rettentő áktelen dalaikkal tartás ébren a lakosokat, üzzék el az álmodt szemekből; ezen éjjeli csavargók mellett elképzelhető, milyen lánon áll a közbiztonság.

Szerencsen a gyárban és a gőzmalomban van villanyvilágítás, de hogy a város terein mikor leszén, elképzelni sem tudom, még gondolatnak sem veszik komolynak, ha valaki azt ajánlja, lépjenek csak a két fél közül valamelyikkel tárgyalásba, mennyibe is kerülne annak felállítás, évi fenntartása? Igaz, hogy a városnak 36% -os pótdója jelenleg is, daczára, hogy mozgatják az életvásár eszméjét is, a mi igen nehezen indul, de azért nem fog meglepni, ha a város a jelenleg folyamatban lévő regáléberlettl is eláll, pedig a méllét is lehetne a városnak néhány száz forint haszna.

Igy várjuk mi a millenniumot! — Hogy pedig a város ügyei csak tolnak előre, de haladni, emelkedni nem képesek, annak a többek között az is lehet az oka, mert városunk főjegyzője 5 év óta beteg, vele beteg a város szellemi haladása is. Mert bár ő többször kérte nyugdíjazását, kész volna helyét fiatalabbn érőnek adni át, de kéuszorított állásában maradni, sőt újabbán még az anyakönyvvizsgálósággal is megterheltek. A másik adóügyi jegyzőnk feljegyzésre lévén, a kettő helyét egy segéd és helyettes jegyző tölti be és végzi el emberi erőt meghaladó dolgait.

Már pedig a jegyző irányítja a város szellemi haladását is nagy részben, hiánya igen megörzik minden téren.

Folytathatnánk még tovább, de nem tartom szükségesnek, biztatót vizsgálatól sehol sem találók, bár ezeket mindenki tudja, de segíteni nincs ember. Ilyen körülmények között várjuk mi a dicső millenniumot!!

Szerencsi.

Új polgári kötelességek.

Az állami anyakönyvvizetés elhelyeztetése.

A belügyminiszter legközelebb a következő körrendeletet intézte valamennyi vármegye közönségéhez:

„Az állami anyakönyvekről szóló 1894. évi XXXIII. törvencikk a születések és halálesetek bejelentésében új polgári kötelességet állapít meg, a melynek elmulasztása büntetettik.

Hogy tehát e kötelességről mindenki idejében tudomást vegyen, czennel czendelem, hogy a f. alatt mellékelt hirdetmény kellő számban sokszorosítatván, a vármegye összes községeiben a község-(város)-háza, továbbá a vármegye valamennyi állami anyakönyvvizetőjének

helyiségén kifüggesztessék, azonkívül az összes nagy- és kisközségekben folyó évi okt. 1-ső napját megelőző őt vasnapon, azaz szept. 1., 8., 15., 22. és 29. napjain a község-házban az összegyűlt közönség előtt a községi előjáróság által élő szóval is kihirdetessék és megmagyaráztassék. Budapestén, 1895. évi augusztus 20. Perczel, s. k.

Melléklet a 73,095. számú rendelethez. Hirdetmény a születéseknek és haláleseteknek az állami anyakönyvvizetőnél való bejelentése tárgyában.

I. Bejelentési kötelezettség.

A születéseket és haláleseteket folyó évi okt. 1-től kezdve az állami anyakönyvvizetőnél kell bejelenteni.

Minden születés és halálet azon állami anyakönyvvizetőnél jelentendő be, kinek kerületében előfordult. Vasuton, hajón történt születés és halálozás a kiszállás, illetőleg a kiszállási helyén illetékes anyakönyvvizetőnél jelentendő be.

Minden születés legkésőbb a születéstől számított egy hét alatt jelentendő be. Halva születettek, vagy szülés közben elhaltak legkésőbb a születést, illetőleg elhalálozást követő legközelebbi hétköznapon jelentendők be.

Minden halálet a legközelebbi hétköznapon jelentendő be.

A születés bejelentésére fokozatosan az alábbi sorrendszert kötelesek:

a) a törvényes atya; b) a szülésnél közreműködött baba; c) a szülésnél segédkezett orvos; d) mindazok, a kik a szülésnél jelen voltak; e) a kinek lakásában a születés történt. Ezen kívül a bejelentésre kötelezett f) az anya, miha kivül erre már képes.

A halálet bejelentésére fokozatosan kötelesek: 1. a családfő; 2. a családtagok; 3. a kinek lakásában a halálet történt; 4. a hazatulajdonos, ha a hazban lakik. A bejelentéskor a halottkém által kiállított halottvizsgálati bizonyítvány felmutatandó.

Ugy a születés, mint a halálet bejelentésére a sorrendben utóbb nevezettek csak akkor kötelesek, ha megelőző kötelezett vagy nincs, vagy pedig a bejelentés megtételében akadályozva van. A bejelentés szóbeli és a bejelentésre kötelezett, vagy annak megbízásából mas oly egyén által teljesítendő, a ki a tudomással, illetőleg haláletéről közvetlen tudomással bír...

Szülőházakban, kórházakban, letartóztatási intézetekben, dologházakban, laktanyákban, vagy egyéb polgari vagy katonai közintézetekben történt születések, illetőleg halálesetek bejelentése az intézet előjáróságának kizárólagos kötelességét képezi.

Az állami anyakönyvvizetőnél azokat a születéseket és haláleseteket is be kell jelenteni, a melyek folyó évi okt. hó első napja előtt történtek ugyan, azonban október hó elsőjéig a felekezeti anyakönyvbe be nem jegyeztek.

A ki újszülött gyermeket talál, köteles erről lehetőleg azonnal, de legkésőbb a következő napon a községi előjáróságnal jelentést tenni.

II. Büntető határozmány.

A bejelentésre kötelesek közül, a ki a bejelentést a megszabott határidőben nem teljesíti, vagy a ki tudva valólan bejelentést tesz, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el és 600 koronaig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

VEGYES HIREK.

— A zemplénvármegyei községi és körjegyzők egylete S.-A.-Ujhelyben az új városháza tüneményében f. évi szeptember hó 12-én tartotta rendes közgyűléset. Ezen közgyűlés lefolyásáról szükségesnek tartjuk lapunk hasábjain is röviden megemlékezni, mert a jegyzői kar, az autonómia helyreállítása óta oly fontos tennyezőt nerte ki magát, nemcsak az önkormányzati, hanem az állami közigazgatásnak is, hogy tennyezősei ma már valóban országos jelleggel bírnak, sőt jogot formálhatnak arra, hogy egy a közvélemény, mint a felsőbb hatóságok által figyelembe részesíttessenek. Epen azért, mert méltanyuljuk, a jegyzői állással összekötött terhes feladatok komoly jelentőségét, élénk érdeklődéssel követjük vármegyénk jegyzői egyletének hasznos irányú mozgalmait és beületét is. Sajnos azonban, hogy az egylet vezetésében elfoglalt helyes irány és kifejtett

szolgálat, a tagok érdeke hiánya miatt — mindannyiszor meddő maradt.

Pataky Miklós egyleti elnök jelentéséből kivevesszük, hogy 61 darab nyert az elmúlt év folyamán elnöki úton elvételést, valamint hogy az országos jegyzői árvaházra befolyt adományok alig 400 frtot tesznek ki; ez az összeg bizony jelentéktelenül csekély s így a jegyzői kar nagyobb tevékenységre és ügybuzgalomra volna serkentendő.

A jegyzői szigorló bizottságba rendes tagul Pataky Miklós s.-a-ujhelyi, póttagul Baza József tolesvai jegyzők választottak.

A jövő 1896. évben rendezendő millenniumi kiállítás ügyének ellátása céljából kiküldött bizottság tagjai lettek: Pataky Miklós elnöklete alatt Fodor Jenő, Harasethy Vince, Kolonay Tamás, Rácz János, Turján Gábor és Vischán József.

Az országos központi jegyzői egylet folyó évi közgyűlésére kiküldettek: Pataky Miklós s.-a-ujhelyi és Fodor Jenő sárospataki jegyzők.

A nyugdíj-alap felett örkődő választmány tagjainak megválasztása iránt, az elnökség útján az alispán felkértni határozottat.

A nyugdíj-szabályrendelet módosítására vonatkozó belügyminiszteri intézvény sajnálatlalt vetett tudomásul, mely intézvény az egylet által annak idején nyelbe ütött pótszabályrendeletet nem hagyja jóvá. A közgyűlés ezen nagyfontosságú ügyet beható tanácskozas tárgyává tette és hosszas vita után elhatározta, hogy megmarad a pótszabályrendelet tervezeténél s annak jóváhagyása, illetőleg megerősítése iránt a vármegye törvényhatósága útján a belügyminisztert, feliratilag újból felkéri.

Az anyakönyvvizetők részére megállapított tiszteletdíj felemelése tárgyában a belügyminiszterhez intézendő felirat menesztését a közgyűlés még idő előttnek tartja, hanem a helyett a jegyzői fizetés reorganizációja tárgyában annak idején szerkesztett memorandum gyors elintézésé felett folyt meleg érdeklődések között a tanácskozas, minek folytán a közgyűlés a jegyzői fizetés emelése iránt szerkesztendő újabb felirat haladéktalan kidolgozására az elnökséget azon figyelemzetessel ítasította, hogy azt a vármegye alispánjának sürgősen átadván, őt kérje fel, hogy a legközelebbi törvényhatósági közgyűlés tárgysorozatába vegye be. Mi sem természetesebb, minthogy ily körülmények között a jegyzők váltvetett érdeke ezen megyei gyűlésen minél tömegesebben résztvenni és ott ügyeik kedvező elintézését kieszközölni.

A pénztári számadásokból sajnosan kellett konstataálni, hogy 1000 forintot felülhaladja a tagdíj-hátralekók összege; ezen nagy összegre menő hátralekók behizetése már azért is kívánatos, mivel a millenniumi kiállítás alkalmával a felhívott jegyzők kiadásait azzal lehetne fedezni: különben a számadások példás rendben találtatván, Rácz János pénztárnoknak a felmentvény megadatott.

Illésházy Endre mádi jegyző azon indítványt, hogy a járási jegyzői egyletek megalakításának a közgyűlés helyesléssel fogadja s felhívja a járási választmányi tagokat, hogy az egyletek mielőbbi megalakításán iparkodjanak.

Végül az egylet megválasztotta tisztviselőit, — mindnyajokat közfelkiáltással — következőkben: Elnökül: Pataky Miklós, alnelnökül: Fodor Jenő, főjegyzőül: Harasethy Vince, II.-od jegyzőül: Vischán József, pénztárnokul: Rácz János.

Járási választmányi tagokul: a s.-a-ujhelyibe Turján Gábor; a tokajiba Markovics János; a szerencsibe Illésházy Endre; a bodrogközibe Tarczy Ferenc; a homonnaiba Kala István; a galszeesibe Rácz János; a sztrópokiba Zaborovszky Kornél; a szinnaiba Doly Endre; a nagymihályiba Dalky István.

Megválasztott tisztviselők nevében, elnök a bizalmat a közgyűlésnek megköszönvén, a gyűlést más egyéb tárgy hiányában feloszlatta. r.

— **Tűzek.** Mádón f. hó 4-én tűz ütött ki, mely alkalommal, dacára a szélesendnek, legett az Állami iskola, a nagyvendéglő, Andrassy Dénes kastélya, ezenfelül mintegy 12 épület. — Bekecsen pedig szept. 9-én virradóra, ismeretlen okból a Kövér Róza háza lett a tűz áldozatáva.

— **Utlevél gyártók** A „Pesti Hirlap” írja, hogy S.-a-Ujhelyben a hatóság különös visszaéléseknek jött a nyomára. Frischmann Jakab, a homonnai szolgabíró irnoka s Winkler Emil a szinai szolgabíró irnoka egy belügyminiszteriumi segédhiva-

talnok közreműködésével sulyos visszaéléseket követtek el Amerikába szülő útlevelek beszerzése körül. Az irnokok ellen a vizsgálatot megindították.

— **Lopás.** Lapunk 36. számában említettük, hogy Wolmann Kázmér krasznabródi lakost a vasuton meglopták s a tettesek közül kettőt letartóztattak. Mint most értesítik lapunk, elfogták a harmadik tettest is, Guttman Adolf heő-sabai hirhedt tolvaj személyében. Bár mindhárman tagadják a tolvajlást, alapos gyanu alapján a jó madarakat fogva tartják, a pénznek eddigelé sincs semmi nyoma.

— **Krizsák Pál** S.-a-Ujhelyben favágással kereste kenyerét s hogy munkájához erőt merítsen, gyakran felkereste a korcsmákat egy kis sziverősítőre. Pelelése most elment a mária-pócsi búcsúra s míg ő bűnéit vézelet, számalövögye férje a pálinka segítségével akart azoktól megszabadulni. Tegnap jól berügya favágáshoz látott s midőn egy darab fát szét akart hasítani, holtan összesett. Pelelése éppen akkor jött haza a búcsúról, midőn őt a korbázza szállították.

— **Eladásra szánt gyümölcsök.** Az országos magyar gazdasági egyesület felszólítja a gazdákat, hogy gyümölcskészletüket jelentsék be nála. E bejelentést aztán katalógusba állítja össze, mely tájékozaszt nyújt a felől, mily gyümölcs mily mennyiségben, hol és kitől kapható. Katalógusokat mindenkinek bérmentve küld az egyesület titkára hivatala (Budapest, Köztelek), ha ez iránt felszólítást kap.

— **Levelezés.** A f.-zempléni ref. egyházmegey rendes évi közgyűlése az idén augusztus 29-én Zemplénten volt megtartva.

Felső-zempléni papjaink kivétel nélkül, sőt a messze vidékről is sokan jöttek a gyűlésre. Világi férfiak között jelen voltak: Bernát Elemér főgondnok, kir. táblai tanácselnök, Dókus Ernő tanácsbíró, orsz. gyűlési képviselő, Dókus Gyula tanácsbíró m. főjegyző. Lónyai Gábor újonnan választott tanácselnök, Nemes Lajos tanácsbíró stb. stb.

A most betegen fekvő Fejes István helyett a gyűlésen Tóth Ferenc deregnyi lelkész-elnökölt.

A reggeltől déli 1 óráig tartó gyűlés után az egész társaság bevonult ebédre Szeghő Benő ref. lelkész lakására.

Ebéd közepén aztán megeredtek a toaszok árjai Toaszot mondta: Dókus Gyula tanácsbíró a távol levő s betegen fekvő Fejes István esperes egészségére. Gyarmathy Soma e. m. főjegyző, Bernát Elemér főgondnokra s Dókus Ernő tanácsbíróra, Hutka József az egyházi és világi jeleseinkre, Péter Mihály az újonnan választott tanácselnökre Lónyai Gáborra — Nemes Lajos tanácsbíró — a papokra stb. stb.

Így 6 óra fele — a világi férfiak eltávoztak: — s nem sokkal ez után az egyházmegey papok is lassankint távoztak.

Nem illik de azért azt is papirra teszem, hogy egy néhányan a reggelt is bevártuk.

Szeghő Ernő.

TANÜGY.

Az iparos-tanonciskolák.

Korunknak színvonalá művelődés és szakismeret tekintetében folytonosan emelkedik. A haladás oly nagymérvű s éppen ezért oly szembe-tűnő e tekintetben, hogy az egyeseknek, de meg egész társadalmi osztályoknak is elzárkózni e haladás elől, egy jelentőségű volna, a maga — legalább is megkisebítésével — azon oknál fogva, mert korunkban az egyének érteket a műveltségnek és szakismeretnek az a foka határozza meg, mely az illetőnek tulajdonja.

Eppen ezért megbeszélhetetlen intézmény az iparos-tanonciskola. Iparososztályunk tagjai ugyanis még ma is, de meg még — a jelek után ítélve — a jövőben is, azok közül a növendékek közül kerülnek ki a legnagyobb részben, kik csak az elemi iskolát végezték el. Az elemi iskola pedig éppen növendékei értelmi tehetségének gyengésenél fogva sem az ismeret, sem a jellemképzés tekintetében bevégzett munkát nem mutathat fel. Ő csak kezd, a mely folytatásra vár.

Igy folytatja tulajdonképpen az iparos-tanonciskola az elemi iskola megkezdett munkáját; s ha már elég biztos az alap, közöl növendékeivel újat is — a szakismeretét közöl.

Igy fogva fel az iparos-tanonciskola ügyét, mi nem tudunk érzelmeinknek eléggé hűen megfelelő dicsérő szavakat találni azon városok hatóságainak, illetve ipartestületeinek jellemzésére.

melyek az iparos-tanonciskolák felállítását előmozdították, azt fejlesztik; s továbbá azoknak a tanítóknak jellemzésére, kik vállalkoznak e nagyon terhes munka elvégzésére. De nem is keresünk dicsérő szavakat, hanem ohajjuk, hogy munkájuknak eredménye mentől korábban és mentől nagyobb mértékben lássék meg a társadalom iparos-osztályának műveltség és szakismeret tekintetében való emelkedésén.

Megyéinkben különösen két helyen indult erős viágzásnak az iparos-tanonciskola: S.-a-Ujhelyben és Sárospatakon. Ez alkalommal e két iskoláról szándékozunk rövid ismertetést közölni mult iskolai évi történetükből.

A s.-a-ujhelyi iparos-tanonciskolánál csak a száraz statisztikai táblázat van kezünk között; s így erről az iskoláról csak ennek alapján referálhatunk. Hét osztályba voltak a növendékek beosztva: A) B) C) előkészítő — A) B) első — II. és III. osztályokba. E hét osztályokba beiratkozott az év elején 419 tanuló, 41 iparágból. Az évfolyamon 60 tanuló felszabadulván, 28 pedig kimaradván, maradt az isk. év végén 331. A tanulók magaviselete — a statisztikai kimutatás szerint — nagyobb kifogás alá nem eshetik, amennyiben a 331 növendék közül csak 9 van feltüntetve olyannak, kinek magaviselete sem a tisztességgel, sem a törvénnyel meg nem egyeztethető. — Nyelvre nézve a tulnyomó rész magyar volt, számar nézve mintegy 331; a többi: 33 német, 75 lot. A mi az előmenetelt illeti: ki nem elegendő csak 44 volt a 331 között. — A tanító-testület 8 tagból állt. Azonban egy csak az igazgatót teendőket végezte. Igazgató: Vágó Gyula, a ref. egyh. orgonista tanítója. A s.-a-ujhelyi iparos-tanonciskolában tulajdonképpen szaktanítás volt a mult iskolai évben, amennyiben az egyes osztályokban a számtant, mértant és könyvviteltant külön szaktanító, a reáltárgyakat megint külön más tanító s a rajzot megint külön szaktanító tanította. — Általában a rövid száraz statisztikai adatokból is kitűnik, hogy a s.-a-ujhelyi iparos-tanonciskola ugy a város előjáráságának, mint az ipartestületnek édes gyermeke, a kit zszívesen, áldozatkészen gondoz.

A sárospataki államilag segélyezett alsófokú iparos-tanonciskola a mult 1894—5. isk. évről egy az iskolai év történetére részletesen kiterjeszkedő értesítőben számol be. Ez értesítő alapján ez iskoláról a következőkben referálunk a nyilvánosság előtt.

Az 1894—5. isk. év Dr. Ballagi Géza biz. elnök a tanoncokhoz intézett buzdító beszédevel nyitattott meg 1894. szept. 9-én. A tanítás egész iskolai évben csak a három sátoros ünnep alkalmával szünetelt egy-egy hétig. Ebben az évben már a tanoncok vallásos oktatásban is részesültek. (Megelőzte e tekintetben Sárospatak S.-a-Ujhelyt, amennyiben itt a vallásoktatásról egyáltalában nem volt gondoskodva.) Az évszázó vizsga ugyancsak a biz. elnök vezetése alatt f. év július 14-én tartott meg. A vizsga a jelenvalokat — a mi tudtunkal is — nagyon kielégítette. A vizsgával összeköttetésben munkakiállítás is volt, melyen 29 tanuló vett részt 13 iparágból. A munkakiállítás tárgyai közül egy néhány méltó feltűnést keltett. Es éppen ez lehetett oka annak, hogy a netalan felmerülhető kétely eloszlatása végett elhatároztak, hogy jövőre a munkakiállításra szánt tárgyakat a tanonc annak behizonyítása végett, hogy azt csakugyan maga készíti, ellenőrzés mellett fogja elkészíteni. S valóban örömmel konstatalandó, hogy az óraművelésnek száma már ez évben tetemesen esökkent, ami azt bizonyíthatja, hogy hovatovább meggyőződnek a munkaadó mesterek az iparos-tanonciskola jó hatásáról, tehát szükségéről.

A kimutatás szerint az iskola bevétele fedezte ez évben a kiadásokat. Ezt azonban előmozdította a felemelt államsegély is.

A tanítótestület — ide számítva a vallásoktatókat is — 6 tagból állott. A növendékek három évfolyamon (előkészítő A) és B) osztály és I. osztály) tanultak. Beiratkozott összesen 95 tanuló 20 iparágból. Vizsgát nem tett különböző okokból összesen 26; és így maradt az év végére 69 tanuló. Magaviseletre nézve nagyobb kifogás csak 4 ellen tehető. Az előmenetel általában kielégítő volt.

Általában e rövid multu iskola igen szép fejlődésnek indult, a mi kiválólag elnökét Dr. Ballagi Gézát dicséri, ki fáradságot nem ismerő buzgalommal, bölcs tapintattal vezetni ennek az intézetnek ügyeit is; és bizonyoságot tesz ezáltal a felől, hogy lehetetlen niucs, csak akarni kell.

Uj üzlet.

Van szerencsém Sárospatak és vidéke mélyen tisztelt közönségével tudatni, hogy Sárospatakon a Kossuth Lajos-utczán (Roth Zsigmond-féle ház), a gyógyszerház átellenében, teljesen újonnan berendezett

Korona bazárt

nyitottam. — Raktáron tartok: iskolatáskákat, bőröndöket, evőeszközöket, gyermekjátékokat, esernyőket, sétatálcákat, apróbb dísz- és piperetárgyakat. Az árak különbözősége szerint vannak 7, 14 és magasabb áru tárgyak.

Becses támogatását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Heinlich Simon,
„Korona bazár” tulajdonos.

2-2

Üzlet áthelyezés.

Mély tisztelettel tudatom a n. é. közönséget arról, hogy Sárospatakon, a Kossuth Lajos-utczán levő

ékszer- és órás

tetemesen megbővítettem.

Készletben tartok nikkelt, ezüst, arany női- és férfi órákat, óra-láncokat, gyűrűket, karperceket, mell- és nyak-kendő-tüket, fali inga és ébresztő-órákat, evőeszközöket.

Eddigi szíves támogatását a n. é. közönségnek a midőn ez alkalommal megköszönöm, szabad legyen remélnem azt a jövőben is kérem. Magamat s üzletemet becses figyelmébe ajánlva vagyok

kiváló tisztelettel

Spitz Antal,
ékszerész és órás.

2-2

üzletemet

arany-, ezüst- és Khina ezüst dísz tárgyakat stb. stb.

Elvállalok órajavitásokat, a mit gyorsan és pontosan jótállás mellett eszközök.

Veszek és cserélek arany és ezüstneműeket.

Hirdetmény.

Van szerencsém h. tudomására juttatni, hogy Sárospatakon, a Kovács-utczán (saját ház) létező

férfiszabó- és férfidivat-üzletemet

tetemesen megbővítettem.

Az őszi és téli szezonnra való tekintetből azt a legújabb divatu férfidivat cikkekkel kelmekkel, kesz fiu- és uri-öltönyökkel, őszi- és teli kabatokkal, bundákkal felszereltem.

A midőn ezt t. czímed szíves tudomására juttatni szerencsém van, el nem mulaszthatom becses figyelmét felhívni arra, hogy üzletemben raktáron tartok zsolnai hazai, reichenbergi, bíliczi és angol gyártmányu kelmeket, melyek által azon helyzetben vagyok, hogy a megrendeleseket a lehető legrapánosabban és legpontosabban állíthatom elő.

Férfidivat cikkeimből kiemelve a legújabb divatu ingeket, gallérokat (ára drbként 17 kr.); kszelöket (ára 32 kr.); háló és munkás ingeket; lábravalókat, kalapokat, cipőket; nyak- és zsebkendőket, harisnyákat, keztüket és bőröndöket, esernyőket, botokat, varró- és himzőgépeket stb.

Midőn a legolesőbb bevásárlási forrást t. czímed becses figyelmébe ajánlani szerencsém van becses támogatását kérve vagyok

kiváló tisztelettel

Klein Ferencz.

2-2

Tisztelettel juttatom t. czímed b. tudomására, hogy a Kossuth Lajos-utczán, eddig Heimlich Mór tulajdonát képező

fűszer- és rövidárú üzletet

a mai naptól kezdve átvettem.

Főtörekvésem leendő, hogy b. czímedet úgy pontos kiszolgálást, valamint szolid árak és I-ső rendű árukkal kielégítek. — Eddigi becses támogatását továbbra is kérve, vagyok

2-2

kiváló tisztelettel

Gottesmann Lipót.

VENDÉGLŐ-SZÁLLODA HELYISÉG MEGNYITÁS.

Van szerencsém Sárospatak és vidéke közönségének becses tudomására hozni, hogy a vasúti indoház főszomszédságában egy

szálloda és vendéglő helyiséget

a közönség kényelmére berendeztem.

Helyiségem kényelmes vendég szobákkal van ellátva. — Minden időben a legjobb ételek és italok a legpontosabban kiszolgáltatók.

A nagyérdemű közönség tömeges látogatásaért esd

Ornstein Ignác,

vendéglő és szálloda tulajdonos.

2-3